

A kis titok

P. KARG KASSZIÁN O. M. CAP.

A KIS TITOK

ÁTDOLGOZTA:

MÜLLER LAJOS S. J.

HARMADIK KIADÁS

KORDA R. T. KIADÁSA, BUDAPEST.

23|1935. IMPRIMI POTEST. BUDA-
PESTINI, 8. AUG. 1935. FRANCIS-
CUS BIRÓ XAV. S. J. PRAEP.
PROV. HUNGARIAE. — NIHIL
OBSTAT. DR. STEPHANUS KOSZTO-
LÁNYI CENSOR DIOECESANUS.
NR. 5820|943. IMPRIMATUR. STRI-
GONII, DIE 14. JULII 1943. DR.
MICHAEL TÖRÖK VICARIUS GE-
NERALIS SUBST.

NYOMATOTT: KORDA R. T.
NYOMDÁJÁBAN, BUDAPEST, VIII.,
CSEPEGHY-UTCA 2.

ELŐSZÓ

Amidőn „A kis titkot” Jézus nevében magyar nyelven is szárnyaira bocsátjuk, minket is ugyanaz a szándék vezérel, amelyet P. Karg Kasszián „Das kleine Geheimnis” című könyvecskéjének 13-ik kiadásában kifejtett. *Mindenkihez* akarunk szólni, *minden* lélekhez hozzáférközni, hogy kedves és hathatós eszközzel szolgáljunk neki a lelki életben való haladásra. Ebben a könyvecskében megtalálja a gyermek a magáét, de megtalálja a felnőtt is. A beteg, a szenvedő úgy érzi majd, hogy ezt a könyvet éppen neki írták. A pap, a szerzetes, a lelkivezető tapasztalja, hogy belőle bizony még ő is hasznót meríthet. Az Istennek hűségesei, akiket éppen meggyőződésükért, buzgalmukért a világ nem ritkán kigúnyol és lekicsinyel, mint valami evangéliumot, vagyis jóhírt fogják a „kis titkot” üdvözölni. A lelki életben lépcsőre ismernek benne, amelyen át, ha Isten is

úgy akarja, a „Nagy titkot“, vagyis a misztikát megközelíthetik. Sajnos, minderre — ebben a kiadásban — magyar népünk életéből vett esetekkel, példákkal még nem szolgálhatunk. De ismerve hazánk gyermekeinek lelkiületét, biztosan tudjuk, ha a „kis titok“ társadalmunk minden rétegébe behatol, — ami csakis a hitoktatók s más apostoli lelkek buzgólkodásától függ — a következő kiadásokban már magyar példákkal is bizonyíthatunk.

Titok! Mily csodálatosan vonzó erőt is fejt ki az emberi értelemre! Isten is titkok által édesgeti a lelkeket magához. Mily fenséges titok ő maga. Mily édes titok az Ő oltáriszentségi közelsége! Nagyön jól tudja ezt a gonoszlélek is. Már a paradicsomban az ember tudásvágyára alapította ádáz tervét, és pedig szomorú sikerrel. Az ember belement a kelepcébe, amelybe egy titok csalta. Bár okult volna belőle! A mai napig a legtöbb ifjú lelket az ejt meg, mert szégyenli gyermekségének boldog tudatlanságát és meg akarja ízlelni a jó és gonosz tudás fájának titokzatos gyümölcsét. A különböző szekták, mint az adventisták, valamint a spiritisták, teozófok stb. a titokzatosság ingeré-

vel hatnak, csábítanak és döntenek annyi lelket kárhozatba.

Mi a hamis miszticizmus, pietizmus édessége, mely ezeket a szerencsétleneket lépre csalja, azokhoz a mérhetetlen kincsekhez képest, amelyeket Krisztus s az Ő Egyháza kínálnak üdvösséges titkaikban?! Bár megismernék és megízlelnék egyszer a „kis titokban” rejlő mérhetetlen boldogságot! „A kis titok” százezre inkább „átélelné” velük Krisztus, mint az adventisták s más sötétben bujkáló protestáns szekták áldozataikkal azt elhitetik.

Ha az ördögnek a csatlósai bámulatos szívóssággal, s mondjuk ki, áldozatkészséggel százezer számra terjesztik tévedéseiktől hemzsező, penészes propaganda-irataikat, azt hisszük, jó szolgálatot teszünk mindazoknak, akik Krisztus ügyéért lelkesednek, főleg a világi apostoloknak, ha mi is adunk kezükbe hálót, amelyet kivethetnek minden irányban, hogy lelkeket zsákmányoljanak a mennyország számára. Ilyen háló „a kis titok”.

Hogy mi is voltaképen az a „kis titok”, majd csak a következő fejezetekben fogjuk apródonkint elárulni.

ELŐSZÓ A HARMADIK KIADÁSHOZ

A Kis titoknak előző kiadásai teljesen kifogytak. Örömmel és Isten iránt hálával gondolunk arra a rengeteg lelki jóra, melyet eszközölt. Hogy apostoli munkáját tovább is folytathassa, harmadszor is kiadjuk. Eltekintve néhány apró simítástól, meghagyjuk eddigi eredeti, bevált formájában, csak egy fejezetet csatolunk hozzá a „Magyar Visszhang” címen, amelyben beszámolunk azokról a levelekről, amelyek hozzánk érkeztek, közölvén azokból néhány meghatározó részletet. Újabb bizonyíték ez arra, hogy magyar véreink is fogékonyak a finomabb lelki életre, sőt a hősies erényre is. De szolgáljon ez egyben buzdításul is arra, hogy a „Kis titok” kedves fegyverét a jövőben se hagyjuk elrozsósodni, hanem használjuk fel

Jézus Szíve országának terjesztésére. Az új kiadást a Szent Órangyaloknak különös oltalmába és tevékeny szeretetébe ajánljuk.

„AZ IGAZI ÉLET”

„Boldogok, akik éheznek és szomjazzák az Úr Jézus iránti nagy, mély és tiszta szeretetet.”

Minő nagy és szép dolog is az az *igazi* lelki élet! Boldog, ezerszerre boldog, aki lelki életében meglesi a helyes irányt. Vannak, akik kutatnak ilyen után, de sajnos, nem találják meg az igazit. Hasonlítanak az ilyenek azokhoz, akik bár külső alakjukra nézve jól megtermettek, de egyik vagy másik belső szervük rosszul fejlett, hibás, beteges.

Az orvos szerint az ilyen baj, főképen a tüdőbetegség némelyeknél onnan eredhet, mert nem szokták meg a szabályos, mély lélekzetvételt. Hasonlóképen a lelki élet sorvadásának a mélyebb lelki lélekzetvétel elhanyagolása lehet az okozója. Csodálatosnak látszik, pedig bizony úgy van!

Amióta a középkor nagy lelki emberei (a misztikusok) az Anyaszentegyház egé-

ről letűntek, az emberek nagyrésze a mélyebb vallásos lélekzetvételtől elszokott. A legtöbben egész jóhiszeműleg azzal vigasztalgatják magukat, hogy ők, mint katolikus keresztények, amúgy is a vallásnak éltető légkörében élnek s ez nekik teljesen elég. Beérik a szorosan előírt vallási kötelességeik teljesítésével. Végeznek egyes magánájtatosságokat, sőt azokat némelyek végnélkül sokszorozzák is, ... de ... de a leglényegesebből szinte megfélelkeznek, vagy legalábbis sokkal kisebb súlyt helyeznek arra a kelletténél. Ez pedig nem más, mint a jó Istennel való *belsőbb, bizalmasabb érintkezés, a vele való kapcsolatnak fenntartása, a léleknek mélyebb lélekzetvétele.* Nyúljunk megint egyszer a dolog fenekére és hozzuk elő a mélységből a legmélyebbet! Mutassunk rá, hogy a léleknek mélyebb lélekzetvétele — mi „kis titoknak” nevezzük azt — vallásos szempontból mennyire megragadja az embert, mennyire átgyúrja és alakítja e keret. Mennyire boldoggá és szerencsésé tudja tenni! Igen, ez a lélekzetvétel mind magasabbra emeli a lelket s elmélyíti annak életét, eddig ismeretlen forrásokat nyit meg számára. Felfedi előtte vallásunknak eddig

nem is sejtett szépségeit s győzelemről győzelemre segíti. A „kis titokban” lélekző keresztényből ez a gyakorlat egész kis szentet nevel. Ha a „kis titok” gyakorlása általánossá válnék, akkor a társadalom minden rétegében, elkezdve a gyermekseregtől, fel egészen a szerzetesi, sőt papi állapotig, megsokasodnának azok, akik lángolnak a *Jézus* iránti szeretettől és az ő ügyeiért minden áldozatra készek.

Igen sok lélek van, amelynek a Gondviselés szinte már a bölcsőjébe dobta a tökéletességre való hivatást és adottságot. A kegyelem is felajánlja nekik a hathatós segílyt, hogy az életszentségre eljussanak. Sajnos, célhoz mégsem érnek. Kicsinyek maradnak, mikor pedig nagyok lehetnének. Miért? Nincs meg a *kulcsuk*, amely számukra a lelki kincstárt megnyitná. Ezt a kulcsot a „kis titok” adná kezükbe. Másokban ismét lángol a *buzgóság*, ámde éppen ez a *buzgóság* a kellő vezetés, irányítás híján teljesen téves utakra tereli őket, amelyekről később már szinte lehetetlen a helyes ösvényre őket visszaterelni. Bensőséges, áldozatkész, Isten ügyeiben igen hasznavehető emberekké válhattak, nevelődhettek volna. És íme, mi vá-

lott belőlük? Makacs fanatikusok, a valóság valóságos torzalakjai, karikatúrái, ú. n. „Betsbruderek”, „Betschwester”, akik az imaéletet, ájtatosságot csak rossz hírbe hozzák, gyűlöltté és nevetségessé teszik. Ettől a rettentő elfajulástól biztosan megóvta volna őket a „kis titok”-nak okos és észszerű gyakorlata.

Attól pedig viszont éppen nem kell tartani, — és erről minden kedves olvasónkat már eleve jó lelkiismerettel biztosíthatjuk — hogy maga a „kis titok”, amelyről e könyvecskében szó lesz, rajongókat, álmodozókat vagy farizeusi kovásztól átjárt képmutatókat fog kitermelni. Ó, az a sok *áldozat* és állhatatos *kitartás*, amellyel a „kis titok” gyakorlata kapcsolatos, kérlelhetetlen szigorral visszautasít és távol tart minden hamisat és egészségtelent. Bámulatos, hogy minő gyorsan és biztosan fejti ki a „kis titok” azt a hatást, amelyet a „szellemek szétválasztásának”, avagy „megkülönböztetésének” neveznek.

De most már itt az ideje, hogy ebbe a sokakra nézve új kincstárba, amelynek homlokzatán ezt a felírást olvassuk: „Kis titok” — örömmel teli várakozással és tudásvágygal belépünk.

AZ ELEMI ISKOLÁBAN

Az evangélium elbeszélése szerint az Üdvözítő egy alkalommal apostolai közé gyermeket állított, hogy róla példát vegyenek. Ki is jelentette: „Bizony mondom nektek, ha meg nem változtok, és nem lesztek, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába” (Mt. 18, 3.), vagyis a keresztény tökéletességet el nem éritek. Mi se resteljük tehát, ha elemi iskolás gyermek vezet be bennünket a „kis titokba” és ismerteti meg velünk annak hatalmát, erejét. Hogyan hordozta, rejtegette szívében és hogyan gyümölcsöztette életében az ő „kis titkát” a rajnavidéki tizenkét éves Margit?

Ez a német leányka „kis titoknak” ezt a szép gondolatot választotta: „*Jézusom, szeretlek!*” Reggel, mikor felébredt, első gondolata az ő „kis titka” volt. Áhítattal kimondotta magában: „*Jézusom, szeretlek!*” És ismételte azt az öltözködés közben is és ki sem fejezhető, mily öröm-

mel töltötte el őt ez a „kis titok“, ez a gondolat. Édesanyja nem győzi csodálni, hogy mitől és miért ragyog az ő leányának arca? Hiszen ez azelőtt egészen más-képen volt. Máskor a gyermek durcás arccal bújt ki az ágyból, mikor hosszas unszolásra felkeltették. Mióta „kis titkát“ rebesgeti szívében, fürgén kel, szaporán öltözködik. Aztán angyali buzgósággal lát a reggeli imához. Annak elvégzése után vagy tízszer megismétli az ő „kis titkát“ a reggeliig. Templomba, iskolába menet is sokszor visszagondol arra. És a „kis titok“ valahogyan mégsem maradt egészen titok. Kisugárzott a gyermek szeméből, beragyogta annak arcát, átítatta egész valóját. A nélkül, hogy legkevesbbé is kereste volna a feltűnést, mindenkinek feltűnt az ő bájos szerénységével és nyugodtságával. „Minő kedves gyermek! Mily bensőséges, mily nyugodt!“ — mondogatták, akik csak látták, ismerték. Igen, igen, a „kis titok“!

Margitka az iskolában szorgalmas és figyelmes. A tanítónéni a legértékesebb és legkedvesebb tanítványai közé sorolja. Pedig nem így volt azelőtt. Csak azóta van ez így, mióta a leányka szíve a „kis titkot“ őrzí. Az iskolában az előadás alatt

persze nem tud a „kis titokra” gondolni, de siet kárpótolni magát az elmulasztott időért. Iskola után hazamenet, többször megörvendeztetti az édes Üdvözítőt ezzel a gyermekded szívből fakadó üdvözlettel, mely az ő „kis titkát” juttatja kifejezésre: „*Jézusom, szeretlek!*” Mikor a feladatát írja, ami a legtöbb gyermeknek oly súlyos és unott teher és annyi zúgolódásra ad okot, Margitka nem árul el semmi kedvetlenséget. Közben-közben csak az ő „kis titkát” ismételgeti és gyümölcsozteti: „*Jézusom, szeretlek!*” Margitka engedelmes, mivel jól tudja, ha nem volna az, akkor őszintén nem mondhatná: „*Jézusom, szeretlek!*” Jó édesanyja nem győzi csodálni a gyermek belső és külső átalakulását. Nem tudja megállani, hogy olykor fel ne vesse a kérdést: „Margit, te most egészen más vagy, mint azelőtt voltál: Honnan ez a változás?” Margit mosolyog, de nem felel semmit, „kis titkát” nem árulja el. A gyermekek közt Margit vidám és kedélyes, a többiek játékát a világért sem rontaná el. Természete szerint Margit szeszélyes, dacos, sőt irigy is, de ezek a hibák lassankint tűnedeznek, a nyomuk is alig vehető észre. Apró áldozatait a leányka, amelyek fej-

lődő erőihez képest neki talán nem is olyan kicsinyek, oly természetes egyszerűséggel hozza meg, amely az érett erénynek is becsületére válnék. Margit oly magátólértetődőnek érzi és tartja, hogy a „kis titok” áldozatokkal jár és áldozatok nélkül meg nem őrizhető. Mint a fával a kérge, úgy függ össze a „kis titok” a kicsiny áldozatokkal. Egyik a másik nélkül nem élhet soká. A kis áldozatok hasonlítanak a sóhoz, amelyet az ételbe teszünk. Csak ezáltal lesz az étel ízletessé. Alkalom pedig kis áldozatokra bőven akad. Ilyenek pl. reggel a meghatározott időben azonnal felkelek, az édesanyának, testvéreknek segítek, a reggelinél olykor a kávéba cukrot nem teszek, a szomszédságban nem mindjárt iszom (főképen, ha az ember nagyon fel van hevülve); ritkábban nézek a tükörbe, az ablakon kíváncsiságból ki nem tekintek, nem civakodom, az uzsonnából mást megkínálok, az édesanyának nyomban, mindjárt az első szóra engedelmeskedem, sőt meg is kérdem olykor, nem lehetnék-e valamiben szolgálatára? Dacos arcot sohasem mutatok, a feladatot nyomban megcsinálom, az iskola után az Úr Jézust a templomban rövid időre meglátogatom,

este pedig, mikor parancsolják, mindjárt lefekszem.

Az is megesett, hogy Margitkát édesanyja — akarata ellenére is — csupa óvatos szeretetből súlyos próbára tette. De a „kis titok” ilyenkor is fényesen beválott. Nagy vásár volt a községben. Margit osztálytársai mind ott künn voltak, hogy megnézzék a sátrakat, a hintákat és a többi érdekesnél érdekesebb látnivalókat. Margitnak azonban nem volt szabad a vásárba kimennie. Máskor napokon át dacolt és dühöngött volna e miatt. Hiszen most is tapasztalt magában valami forrongást. De hamar csak elő azzal a „kis titokkal”. Édesanyja csodálkozására Margitka meghozta a nagy áldozatot. A kisleány egész valóját különösen értékessé és vonzóvá tette pompásan kialakult érzéke a *szent tisztaság* és *apostolság* iránt. Míg a többi gyermek bizonyos könnyelműséggel tette túl magát bizonyos dolgokon, addig Margit ebben is szinte aggodalmasan lelkiismeretes. Erre is a „kis titok” nevelte. Azelőtt ismételten rászolgált, hogy anyja ezért vagy azért megintse, most már ez alig szükséges. Öntudatosan *angyali tiszta*, mert külön-

ben nem mondhatná: „Jézusom, szeretlek!”

„Kis titkának” boldogsága annyira elönti szívét, hogy átcsordul annak peremén és abban másokkal is osztozkodni kíván. Igyekszik más gyermekeket is megnyerni a „kis titok” gyakorlatának. Van is már két-három pártfogoltja. Ezeket gyermekded módon tanítgatja és megpróbálja az édes Jézus szeretetét beléjük csöpögtetni. Nem csoda, hogy a felnőttekre is átragad ebből valami.

A vakációban Margitka ismerős családnál nyaralt egykorú gyermekek társaságában. És bizonyos Istennek és angyalainak öröme tellett abban, ahogy Margitka játszótársait tanítgatta és őket a „kis titoknak” megnyerni törekedett. Sőt sikeresen ajánlgatta nekik, hogy a jó Istenért itt-ott még érzékeny áldozatokat is hozzanak. A vendéglátó család nem győzött ezen csodálkozni és örömmel vallotta: „Gyermekeink most egészen mások, mint azelőtt voltak.”

Igy diadalmaskodott és hozott bő gyümölcsöket a „kis titok” Margitka szívében.

Ne resteljünk mi is, felnőttek, tanultak, okosak, talán a tökéletes életre hivatot-

tak, ettől a kis elemistától is valamit tanulni. Hiszen hallottuk a mi jó Mesterünk ajkáról: „Ha nem lesztek, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába.” Ennek a mélyértelmű, isteni igének megvilágítására álljon itt egy buzgó tanítónő tanúságtétele a „kis titok” óriási, átható, hódító erejéről.

Az illető tanítónő beavatta kicsi tanítványait a „kis titokba”, és íme, csakhamar tapasztalta annak üdvös gyümölcseit. A gyermekek utóbb elbeszélték neki, hogy ez a gondolat: „*Jézusom, szeretlek!*” átsegíti őket minden nehézségen, amire csak zsenge életükben bukkannak. Ilyenek, teszem azt, a reggeli pontos felkelés, a szentmisének buzgó látogatása, a szenvedéseknek türelmes elviselése, kész és gyors engedelmesség, a félénkség legyőzése, a másoknak való segélynyújtás megtanítja őket *Jézus Szívét* és *Szűz Máriát* igazán tisztelni és szeretni.

Sőt megtörtént a következő eset is, midőn a „kis titok” valóságos életmentőnek bizonyult. A gyermekek a Dunában fürödtek. Az egyik a sekélyesből a mély vízre tévedt. Merülni és már-már fulladozni kezdett. Erre egyik nyolcéves gyerek elkiáltja magát: „kis titok!” Gondolj

a „kis titokra"! Mire a nagyobb gyermek, ki már segíteni is tudott, utána ugrik és saját élete kockáztatásával partra vonszolja. Közben mind a ketten a „kis titkot" rebegik: „*Jézusom, szeretlek!*" Bizalmukat a „kis titokban" a jó Isten ily feltűnő módon jutalmazta meg. Másik helyen a tizenkét éves Antal volt a „kis titok" hű követője, gyakorlója. Első szentáldozása óta megszokott fohásza volt: „*Jézusom, maradj lelkemben!*" Ez tette őt második Szent Alajossá. Kitünteti magát mint ministráló fiú. Az oltárnál valóságos kis angyal, olyannyira, hogy plébánosa jómagá is nagyobb áhítatra buzdul, valahányszor Antal szolgál a legszentebb áldozat bemutatásánál. Ennek a jó fiúnak mindene a szentmise. Otthon gyakran próbál már misézni, amikor aztán nővérekéjének kell betöltenie a ministráló tisztjét. De e mellett éppen nem magába zárkózott, nem nyomott kedélyű ám, mintha gyűlölné a világot. Helyén van akkor is, mikor vidámságról és illedelmes játékról van szó. Adja Isten, hogy az ő „kis titka": „*Jézusom, maradj lelkemben!*" megtartsa őt angyali lelkületében, mígcsak a papságot el nem éri.

Azt hisszük, hogy ezek a kis példák,

amelyeket elemi iskolások életéből elmondottunk, nagyon meg fogják könnyíteni, hogy a „kis titok” igazi, nagy jelentőségét megértsük édes mindnyájan.

A MAGASABB ISKOLÁBAN

A „KIS TITOK” LÉNYEGE

Eddigi eljárásunkban követtük az isteni Mester példáját. Ő is, amikor tanított, előbb példákat, hasonlatokat mondott és abból vonta aztán le az üdvösséges tanulságokat. Mi is eddig példákat hoztunk fel, és pedig a gyermekek életéből, akiknek ártatlan lelke mint homálytalan tükör hűen tükrözi vissza a jó Isten gondolatait. Most már aztán könnyebben hatolunk a dolog mélyébe és kibővítjük, elmélyítjük a „kis titokra” vonatkozó gondolatainkat.

A „kis titok”, mint mondottuk, a léleknek mintegy lélekzetvétele. Lelkünknek légköre a jó Isten, akiben „élünk, mozgunk és vagyunk”. (Ap. csel. 17, 28.) Már pedig „az Isten szeretet”. (I Jn. 4, 8.) Ezt a szeretetet leheljük be és ki a „kis titoknak” nem gépies, hanem értelmes és bensőséges ismételtetése által. A forma nem lényeges. Magunk választhat-

juk meg lelki ízlésünk szerint, amelyet a Szentlélek ébreszt bennünk. Sőt változtathatjuk is ezt a formát. Nem jó a lélek szárnyát szegni. Válasszon tehát mindenki magának egy kedves gondolatot, amely úgy a szívéből fakad. Vannak, akiknek nagyon beválik ez a gondolat, amelyet a fent említett kisleány, Margitka választott magának: „Jézusom, szeretlek!” Tegyük meg ezt lelkünknek központi alapgondolatává, és hogy azzá váljék, ismételtessük azt reggeltől estig gyakorta, míg nem az húsunkká, vérünk ké lesz. De ez az ismételtetés se legyen affajta robotmunka. Ne csináljuk azt csupán megszokásból avagy kényszerből, hanem szerető állhatatosságból.

Ha valakinek még nem volna ily kedvelt gondolata, ám ajánlhatunk neki. Ilyen lehetne pl.:

„Jézusom, szeretlek!” vagy:

„Jézusom, örömet akarok neked szerezni!” vagy:

„Jézus, te szeretsz engem!” vagy:

„Mindent érted, Jézusom!” vagy:

„Mit ne tennék meg Jézusért!” vagy:

„Jézus, maradj lelkemben!” vagy:

„Uram, kit szívemben hordozok, légy velem!” vagy:

**„Jézusom, neked ajánlom Szűz Mária
 által tiszta szívemet!”** vagy:
„Üdvözítőm, apostolod akarok lenni!”
 vagy:
**„Üdvözítőm, tanítványod kívánok len-
 ni!”** vagy:
„Jézusom, hű maradok hozzád!” vagy:
„Jézusom, feláldozom magam érted!”
 vagy:
**„Jézusom, szent Szíve, feltétlenül bízom
 benned!”** vagy:
**„Jézusom, isteni testvérem, te szeretsz
 engem!”** vagy:
**„Szeretlél engemet, szeretlek tégedet,
 én Jézusom!”** Stb., stb.

Kiki válasszon tehát ezek közül, vagy
 ezekhez hasonló rövid jeligét. Maradjon
 meg mellette hosszabb ideig és ne egy-
 könnyen változtassa meg azt, ha csak nem
 tudja, érzi, hogy egy másik neki jobban
 beválik. Ez legyen tehát most már ettől
 fogva az ő „kis titka”.

A „kis titoknak” kell fokozatosan mint-
 egy hidat alkotnia, amelyen át a lélek
 mind többször és mind bizalmasabban
 közeledik Istenhez és megszokja a vele
 való bizalmas párbeszédet, amely kimond-
 hatatlan lelki örömökkal és sok és nagy
 lelki haszonnal kapcsolatos. Hogy azután

mit és hogyan közöljön a lélek Istenével és hogyan vegye fel vele a mind sűrűbb kapcsolatot, erre részletesebb szabályt adni alig lehet, de nem is szükséges. Mert a szeretet nagyon találékony. A „kis titok” pedig a *szeretet* titka. Ez a szeretet ösztönzi és tanítja meg a lelket arra, hogy valahányszor csak gondolatainak ura, vagyis szabadon tudja magát valamire elhatározni, az ő „kis titka” útján, az ő „kis titka” segélyével és annak alapján mintegy belélelkezik az őt körülárasztó, szerető Istenségbe s mintegy beleheli őt. Rajta kell lenni, hogy az embert ebben sem szeszély, sem belső lelki háborgás, sem külső zavaró körülmények ne akadályozzák.

Nagyon világos, hogy ez a lelki lélekezés a *szabad* pillanatokra szorítkozik, vagyis azokra a hézagokra, amelyek munkáink között fennmaradnak. Azután kötelesek gondjainkat, teendőinket is, ha könnyen megy, ezzel az aranyzással át meg átszőhetjük. Viszont azonban az is való igaz és nagyon megszívlelendő, hogy egyszerre az ember két dologra nem ügyelhet és nagy hiba, Istennek nemetsző dolog volna, ha a „kis titok” anynyira foglalkoztatna minket, hogy miatta

akár hivatásbeli teendőnk, akár idegze-
tünk kárt szenvedne. Mert hiába, még a
gépies munkát végzőnek is kell, hogy
esze a munkáján legyen. Aki csak meg-
osztott figyelemmel takarít, főz, vasal
vagy egyéb háztartásbeli munkát végez,
alig fogja feladatát kifogástalanul meg-
oldani. Hát még a szellemi munka meny-
nyire megkívánja az osztatlan figyelmet.
Ha a tanító vagy tanítónő nyolc órától
tizenkettőig tanít, nem kívánhatja tőle
senki, hogy közben még más gondolatok-
kal is foglalkozzék. Ebből csak kára volna
neki is meg a tanítványainak is. Elég,
ha az iskola előtt a jó szándékot a „kis
titok” gyakorlata által felindítja és aztán
egész lélekkel munkájához lát. Ez telje-
sen elég, hogy mind a négy iskolaórát
megszentelje még akkor is, ha a „kis
titok” közben eszébe sem jutna. Ezzel
azonban éppen nem mondjuk azt, hogy a
„kis titok” gyakorlatát, ha az úgy önként
adódik s szívből előpattan, elfojtsa. Főleg
a türelempróbákra gondolunk most és
általában azokra a pillanatokra, mikor
valami rendetlen indulat jelentkezése
amúgyis szinte szükségessé teszi, hogy az
ember a hiba ellen védekezzék, amire
megint csak legjobb mód a „kis titok”

gyakorlata. Az előadás után, az óra közti szünetben, a folyosón, az utcán, séta közben, üdülés alatt, megint csak áldozhat szívünk egy-egy percet a „kis titoknak”. Hogy van-e annyi áldozatkészség bennünk, ez persze a mi buzgalmunktól, mondjuk *szeretetünk buzgalmától függ*. És milyen szép és hozzánk illő, méltó dolog az a buzgalom, az a szeretet. Szinte szégyellenők bevallani, ha az már nem volna meg bennünk.

Azonban ne vádoljuk magunkat mindjárt buzgalomhiányról, ha a dolog nem megy egyszerre, ha eleinte, főképp néhány igazán alkalmas percet a „kis titok” gyakorlatára elszalasztunk is. Nem baj! Hagyjunk magunknak időt a megszokásra. A fő, hogy türelmünket el ne veszítjük. Szent makacssággal kell újra meg újra a gyakorláshoz visszatérnünk, míg csak a „kis titok” hússá és vérré nem lesz bennünk. Semmi nagy dolog sem létesül szívós kitartás nélkül és az erény nem más, mint öntudatos jó szokás. Aki nem akarja magát egyetlen „kis titokhoz” kötni, jól van, nincs kifogásunk ellene, ha többet is gyakorol. Csak aztán célt érjen. A tapasztalás szerint, aki sok nyúl

után fut egyszerre, rendesen egyet sem fog el.

Különös gondja legyen a „kis titok” hívének arra, hogy a napnak két legzavartalanabb idejét, a reggelt és az estét a gyakorlatra jól kihasználja. A reggeli és esti gyakorlat olyan, mint két horog, amellyel a kötelet kifeszíteni szokták. Horog vagy más szilárd pont nélkül nincs kifeszített kötél, kötél nélkül pedig nincs összeköttetés. Így fogja össze a reggeli és esti „kis titok” az egész napot. Nehéz munkában eltöltött nap után mily vigaszt és örömet áraszt majd lelkünkre az áldott „kis titok”! Benne megtalálja megint a lélek kapcsolatát a jó Istennel, megpihen és boldognak érzi magát, hogy megint egészen és zavartalanul Istennel lehet. A léleknek ez a gyakori összetalálkozása a jósaágos Istennel, feltétlenül fejlődéssel, haladással kapcsolatos a lelkiéletben, a tökéletesség útján.

Nem szűnünk meg azonban hangsúlyozni, hogy senki sem lesz mester egy nap alatt. A „kis titokban” is mesterekké benünket csupán hosszú, kitartó gyakorlat tehet. Nagyon fontos az is, hogy szívünkben igyekezzünk minél nagyobb *áldozatkészséget* kifejleszteni, ébren tartani. Ha

ez is megvan és gyarapodóban van szívünkben, akkor örüljünk, mert megtaláltuk a kulcsot Isten kincstárához.

Jegyzet. Megjegyezzük, hogy a „kis titok” voltaképpen csak ily beállításban új dolog. Az Istent szerető lelkek, a szentek, mindig ismerték s gyakorolták azt. Ők mind egy gondolatnak voltak az emberei. Ez a gondolat volt rúgója minden cselekedetüknek, egész életüknek. *Szent Alajost* mindig ez a gondolat irányította: „Mit használ ez nekem az örökkévalóságra?” *Xavéri Szent Ferencet* pedig ez a gondolat mozgatta: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?” (Mt. 16, 28.) *Loyolai Szent Ignác* vezérelvét is mindenki ismeri: „Mindent Isten nagyobb dicsőségére!” *Szent Terézt* ez a gondolat lelkesítette: „Szenvedni vagy meghalni!” *Keresztes Szent Jánost* pedig: „Szenvedni és megvetetni érted!” *Assisi Szent Ferencnek* pedig egész élettartalmát kifejezésre juttatja az ő jelmondata: „Istenem, mindenem!” A „kis titok”-ra egészen találóan alkalmazhatjuk *Szent Ignác* lelkigyakorlatos könyvének mélyértelmű megjegyzését is: „Nem a sok tudás telíti és elégíti ki a lelket, hanem a dolgok belső megérzése és megízlése.”

SZÉP LELKEK CSARNOKA

Talán soká időztünk az elméletnél, magyarázatnál. Egyelőre elég volt belőle. Hiszen a régi diák közmondás szerint a szavak ugyan indítanak, de a példa magával ragad. Térjünk tehát megint csak az élethez vissza.

1. Egy jóbarátunk ezt választotta „kis titká”-nak: *„Jézus, maradj lelkemben!”* Kezdetől fogva, ahogy a „kis titok” gyakorlatába kapott, annyira megfelelt ez lelki ízlésének, hogy megmaradt mellette az évek hosszú során át. Ha a nemes, szép férfilélek valamire komolyan ráadja magát, abból okvetlenül lesz is valami. Egy buzgó pap győzte meg a mi jóbarátunkat a „kis titok”-nak nagy jelentőségéről és bevezette annak gyakorlatába. Azelőtt amolyan közepesen ügyes és hasznavehető iparos volt, de csakhamar igazi mestere lett a szakmájának. *„Jézus, maradj lelkemben!”* visszhangzott gyakorta a szívében. És ez a jelige, nem

tudom hogyan, de mintha még a kezét is kicserélte volna. Gyorsabban és ügyesebben kezelte a szerszámokat. Meg valami áldás is volt ettől fogva a munkáján. Ezt mások is csakhamar észrevették, de okát senki sem tudta. Ez az ő titka volt. De a közéletben is a mi jó barátunk teljesen megváltozott. Azelőtt ő is csak olyan könnyelmű és léha volt a beszédben, mint a többi magafajta ember. Ma már nem tud illedelmet, hitet, vallást legkevésbé is sértő beszédet hallani a nélkül, hogy szeme ne szikráznék, s fel nem emelné tiltakozó szavát. Arról pedig szó sem lehet, hogy miként eddig tette, velük tartson a jó erkölcs, a papok, a vallás ki-gúnyolásában. Azelőtt, ha káromkodni hallott, talán mulatott rajta vagy hidegen hagyta, ma szívében felsóhajt: „Jézus, maradj lelkemben!” és komolyan hallgat. Azelőtt társainak erkölcstelen tréfáin jókat nevetett, ma a női becsület mintegy hivatott, lovagias védelmezőre talál benne. Minden leányt aggodalom nélkül lehet rábízni, megoltalmazza azt, mint édes testvérét.

Igen, igen a „kis titok” . . .! Főkép a kommunizmus idején mutatta meg, hogy jellemes, katolikus férfiú, és pedig a javá-

ból való. Egymaga huszonhét férfit tartott vissza attól, hogy egy hitellenes szervezetet alakítsanak.

Nem tud-e tehát a „kis titok” nagy férfiakat, hősöket, sőt vértanúkat nevelni? Napjainkban nem kis hiány mutatkozik az igazi, nemes, ízig-vérig becsületes, katolikus férfiakban, akik megalkuvás nélkül élik a katolikus elvek szerinti életet. Nem mintha ma kevesebb férfi születnék, hanem azért, mert kevés születik igazán újra „vízből és Szentlélekből”. (Jn. 3, 5.)

Adjatok a férfinak egyetlenegy, a szívében mélyen nyilaló, vallásos gondolatot és Krisztus ügyének apostola lesz belőle.

2. Egy m.-i gyárileány ugyancsak felcsapott a „kis titok” tanítványának. És íme, csakhamar mily óriási átalakulást eszközölt az benne. Mint maga bevallja, „ettől fogva kezdtem élni”. Ő „kis titkának” ezt választotta: *„Szívem szeretete egyedül a tied, Jézusom!”* „Életem — mint maga tanúskodik a benne végbe ment változásról — egyszerre értékes, megvilágosodott és tiszta lett. Áadtam magamat a jó Istennek áldozatul a bűnösök megtéréseért. Mikor a gyárban dol-

gozom, közben-közben a titkomra gondolkodom: „*Szívem szeretete egyedül a tied, Jézusom!*” És szegény lelkemben fellobog a szeretet tüze és szeretnék apostol lenni, mindenkit megnyerni annak, hogy úgy cselekedjék, amint én és csak oly boldog legyen, amilyen én lettem az én „kis titkom” által. Kénytelen vagyok könnyelmű munkások, léha asszonyok és nem csekély számú romlott erkölcsű leány közt forgolódni, akiknek úgylátszik abban telik örömük, hogy rosszak és másokat is elronthatnak. Szerencsére akad köztük tiszta és becsületes is. Az ocsmány beszédek, amelyeket szinte szüntelen kell hallanom, úgy hatnak rám, mintha ostromoznának, a szemérmetlen kacagás, amely az effajta beszédek kíséri, valóságos pokoli zene számomra. De én csak kitartok. Az én „kis titkom” mérhetetlen erőt ad nekem. Ki sem mondhatom, hogy mily nagy aztán este az örömöm, mikor *Jézusommal* és az én „kis titkommal” egyedül magamra maradok. Ilyenkor vigasztalom Jézust és törölgetem az ő gyalázattal bemocskolt arcát, ahogy *Veronika* tette azt a kereszttúton: „*Szívem szeretete egyedül a tied, Jézusom!*” Elalvásig elmondom *Jézusomnak*

mindazt, amit csak napközben átéltem és senki sem tudja, hogy mekkora boldogságnak vagyok a birtokában. Kimondhatatlan örömmel telik meg szívem, mert az Üdvözítő megízlelteti velem a bensőséges élet édességét, látnom engedi annak szépségét és fenségét. Gazdag kárpótlás ez nekem az átélt és elviselt keservek után." Így beszél az egyszerű, tanulatlan gyárileány, aki azonban a „kis titok” iskoláját szorgalmasan járja.

3. Más példa. Hogy mit tud az isteni Művész a „kis titok” műtermében a legigénytelenebb anyagból is formálni, tanúsítja egy másik, ugyancsak munkásleánynak nyilatkozata. „Sohasem hittem, — mondja magáról — hogy a benső élet minő szépséget rejt magában, mint ezt önmagamban tapasztalom. Az én titkom: *„Üdvözítőm, neked ajándékozom ifjúságom egész szerelmét.”* Reggel ez az első gondolatom. Felébredéskor már kimondom. Azután öltözködés, mosakodás alatt s miközben magam körül rendet csinálok, többször ismétlem. Így tart ez a reggeli imáig és azután a munkáig. Némelykor oly mélyen megindul a szívem, hogy reggeli imám alatt mást sem teszek, hanem csak a „kis titkomat” ismételge-

tem. Azt hiszem, hogy gazdagon kárpótolt ez a hosszabb imákért, amelyeket azelőtt végeztem. Mert amióta imám a „kis titkom” ismételtetésében merül ki, azóta sokkal összeszedettebb vagyok, kevés szóval imádkozom ugyan, de többször ismétlem és sokkal bensőségebben. Semmiféle munkám sem oly csekély, hogy mellette, közben — mint gondolom — az én Üdvözítőmet ne magasztalhatnám. Azért vagyok a legszívesebben az erdőben vagy a szántóföldeken, mert mikor egyedül vagyok, legjobban érzem *Jézusom* közelségét s legkönnyebben tudok Vele beszélgetni. Minden virág, minden fa, minden fűszál *Jézusról* beszél. Így a magányban vagyok mindig és igazán boldog. Olykor a munka közben egy-egy percre le is térdelenek és imádom *Jézust*. Tudja jól, lelkiatyám, én arra kértem Jézust, hogy mindig szívemben lakozzék. Az Üdvözítő különös, gyengéd figyelmének tekintem, mikor egyedül küldenek a munkába és így a Vele való társalgásban senki sem zavar.”

Ne feledjük, hogy ezeket az oly magas lelkiségre valló szavakat egyszerű, tanulatlan, falusi leány mondotta, akit azon-

ban kétségkívül a Szentlélek oktatott a „kis titok” iskolájában.

De halljuk csak és élvezzük a további vallomásait, amelyekben ugyanő lelki életéről beszámol: „Mikor másokkal együtt dolgozom, nem akarom, hogy Istenben való elmélyedésemet a többiek észrevegyék. Ez a titok az enyém és Jézusé. Örömmel tölt el a tudat, hogy mások nem is sejtik azt, ami bennem végbemegy. A templomtól távol lakunk és így nagyritkán járulhatok a szentáldozáshoz. De azért, mikor a titkomhoz fűzöm: „egyesíts magaddal!”, valahogyan érzem a szentáldozás hatását. Ez ugye a lelkiáldozás? És én kimondhatatlanul boldognak érzem magam, lelkiatyám. Így folytak napjaim. Este a „kis titok” az utolsó gondolatom: „Üdvözítőm, neked ajánlom ifjúságom egész szerelmét!” Némelykor nem tudok mindjárt elaludni. Nagyon emészt a szeretet heve. De erről senkinek sem szólok. Úgysem értenének meg. Néha álmomból felébredve újra elmondom a titkomat: „Jézusom, Üdvözítőm, neked ajánlom ifjúságom egész szerelmét.” Azt hiszem, maga Jézus ébreszt fel, mert hallani akarja azt tőlem. Másoknak ezt el nem árulom, mert azt hinnék, hogy

képzeli. Inkább hallgatok és nem szólok semmit, nehogy boldogságomtól megfosszanak. Teljesen nyugodt vagyok aziránt, hogy a helyes úton járok, Jézus ezt bensőleg tudtomra adja, és állandó gyengédségeivel mutatja, hogy szeret engem, és én viszont szeretem őt. Ez elég nekem. És annak a papi léleknek, amely számomra ily kincsesházat tárt fel, nem szűnöm meg hálával adózni."

Kell-e ezekután még megjegyezmem, hogy ennek a falusi kisleánynak tisztaságtól, szeretettől ragyogó szeme és szíve van? Az elbeszélétekből ezt kiki következtetheti.

4. Egyik lelkipásztor pedig a következőket beszéli el. A gyermekeket, amint lehetett, a „kis titokra” tanítottam. Oly szépnek és a tulajdon lelki életembe annyira belemarkolótnak tartom azt, hogy saját magam számára is választottam egy ilyet: *„Üdvözítőm, neked ajándékozom egész lelkipásztori szeretetemet!”* És mondhatom, ez a „kis titok” engem is nagyon gazdaggá tett. Mindenhová elkísér engem ez a gondolat és egész lelkipásztori tevékenységemet erre az alapra fektetem. Férfiaknak, akik erre úgy alkalmasaknak látszanak, négy szemközt, mikor

lelkükkel foglalkozom, ajánlom, hogy állhatatos gyakorlat által rögzítsék meg lelkükben ezt a gondolatot: „*Üdvözítőm, Neked adom egész férfiszívemet!*” Az asszonyokat pedig arra tanítom, hogy válasszák „kis titkuknak”: „*Üdvözítőm, neked adom mindazt a szeretetet, amelyre női szívem képes!*” És ha csak egyesek is megfogadják tanácsomat, fáradságom bőven megtérült. Plébániámon akadnak már anyák, akik viszont gyermekeiket a „kis titokra” maguk tanítják. Vannak nagyleányok, akik *Boscher Klára** példáját követve, barátnőikkel a lelki élet dolgairól beszélgetnek, és azokat egészen átalakítják és megjavítják. Vannak ifjak plébániámon, akik azelőtt felém sem

* *Boscher Klára*, ez az apostoli lelkületű, kongreganista cselédleány, 1900 szeptember 15-én született és 1919 június 19-én halt meg szentség hírében. Életszentségének rúgója ugyancsak a „kis titok” volt. Klára változtatva ezt a jeligét alkalmazta: „*Mindent érted, Jézusom!* vagy „*Mindent irántad való szeretetből!*” Máskor ismét: „*Jézusom, én nagyon szeretlek Téged!*” Életrajzát ugyancsak P. Karg Kasszián O. M. Cap. írta meg és Gálffy Sándor nagyváradai egyházmegyei lelkész fordította magyarra.

néztek, de ma már a katolikus ügyért tűzbe mennének.

Amde ki számlálja meg azokat a lelkeket, akiket lelkipásztori buzgalommal a „kis titok” segítségével lelkileg dús-gazdagokká és szerencsésekké lehetne tenni?! Ó, bárcsak minél több ilyen Isten Szíve szerinti papja volna az Egyháznak. És az ilyen papok plébániájáról mennyi pap és papi lelkületű egyén kerülhetne elő!

5. A zárdákban a „kis titok” szintén nagy tért hódít. Ismerünk szerzetesi közösségeket, amelyek csaknem egészen a „kis titok” szellemében rendezik be lelki életüket és tapasztalhatják annak bőséges gyümölcseit. Tanúskodik erről ily háznak főnöknője, aki azt állítja, hogy a szerzetesi szellem ebben a zárdában még sohasem volt oly jó, mint amióta valamennyi nővér a „kis titkot” gyakorolja. Vajjon nem szép bizonyítványt állított-e ki ezzel a főnöknő magának az édes Üdvözítőnek?

A konyhas nővért egyik alkalommal megkérdezte, úgy négy szemközt, az egyik kis jelöltnő: „Jó nővér, hogyan tud maga annyi dorgálást eltűrni szó nélkül, még olyankor is, mikor éppen nem érdemelte

meg? Ezt igazán nem tudom felfogni?" A konyhás nővér erre kitérte szívét. „A kis titoknak” volt a buzgó tanítványa. Megmagyarázta a jelöltnőnek ezt az aránylag könnyű és mégis oly rendkívül hatásos gyakorlatot, amelyen, úgylátszik, a jó Isten különös áldása nyugszik. A kis jelöltnő örömtől sugárzó arccal s nagy bizakodással jelentette ki: „No ezt én is megcsinálom.” Meg is cselekedte, éspedig oly sikeresen, hogy az Úr Jézusnak csak öröme és dicsőségére válik.

6. Egy gimnazista M.-ben „kis titkának” ezt választotta: *„Üdvözítőm, én a te apostolod akarok lenni!”* Régen ismertem őt, titkáról azonban nem tudtam. Fellépése és egész magatartása azonban valahogyan elárulta, hogy mi van belsejében. Később mint egyetemi hallgatónak is csodálatra méltó apostoli sikerei voltak. Mintha csak *Szent Pál* lánglelkéből lobogott volna benne valami. Apostol volt ő még a lövészárkokban is. Mint hadnagy egyik roham alkalmával hősi halált halt. A sírjánál legénysége úgy megsiratta, mint ahogy az elárvult gyerek zokog apja koporsójánál. Hiszen annyira szerették, a tűzbe mentek volna érte. Mindenki csak tisztelettel beszélt, emlékezett meg róla.

A titka és az abból fakadó lelkülete azonban tovább él azokban, akik azt tőle örökségbe kapták.

7. A kórházban. „Nemrégiben — beszéli valaki — a torkomat kellett operáltatnom. Nem altattak el, mert maga az operáció sikere megkívánta, hogy ébrenlétemben hajtsák rajtam végre. A főorvos csodálkozását és örömét fejezte ki, hogy egyetlenegyszer sem jajgattam a bizony eléggé kínos műtét alatt. Ugyanis feltettem magamban, hogy *Jézus* szeretetéért és elégtételül a sok bűnért, amellyel az emberek Istent bántják, egyetlen hanggal sem fogom szenvedésemet elárulni. És íme, az én „kis titkom” segítségével, amit ígértem, meg is tartottam. A főorvos nem győzött dicsérni engem és én örültem ennek *Jézusért*, aki nekem ezt az erőt megadta. Ó, mily felséges és leírhatatlanul szép dolog az Úristennel való belső kapcsolat. *Jézus* az én testvérem! Ó, alig is tudom ezt elgondolni!”

De most egyelőre legyen elég a példák-ból, mert van még egyéb mondanivalónk is.

AZ ÁLDOZATOS LELKEK ISKOLÁJA

Semmire sem megyünk áldozat nélkül. Így van ez a világi és a lelki ügyekben egyaránt. Nagyon jól tudják ezt a világ fiai is és céljaik elérésére nem ritkán bizony jelentékeny áldozatokat hoznak. És mi, Isten gyermekei, engedjük, hogy ebben túltegyenek rajtunk? Soha! Azért újra meg újra hangsúlyozzuk, hogy a „kis titok” csak akkor fog bennünket a lelki életben előrevinni, ha ahhoz megfelelő *áldozatos szellem*, áldozatkészség csatlakozik. Elárulták ezt már azok a példák is, amelyeket a kis iskolásgyerekek adtak nekünk. Ők is ösztönszerűleg megéreztek, hogy a „kis titok” és az áldozat valami benső rokonságban vannak, és siettek magukban a szeretet lángját erejükhez mért, kis áldozatokkal élesztani, ébren tartani. A lelki életben nincsenek olyan csodafüvek, amelyek az embert erőfeszítés, önlegyőzés nélkül szentté teszik. Aki állítólag ilyeneket tud vagy ajánl, az

vagy csalódik, vagy másokat meg akar csalni.

Azonban, amit itt külön is hangsúlyozunk, ez az, hogy még maga a „kis titok” gyakorlata is nem kis áldozatot kér vagy kérhet tőlünk. Lehet, hogy ezen egyesek csodálkozni fognak, akiknek ez a gyakorlat olyan túlságosan egyszerűnek s talán éppen azért értéktelennek tűnik fel. Pedig úgy van.

Alighogy a „kis titok” gyakorlatába belekaptunk, talán előbb, semhogymondnók, beköszöntenek a lelki szárazság órái és ezzel kapcsolatban a fáradtság, unalom, sőt undor minden lelki dologgal, nevezetesen a mi „kis titkunkkal” szemben, amelynek gyakorlatába pedig annyi örömmel, lelkesedéssel és reménységgel kaptunk bele. Ezek a borús idők, amelyeket a lelki élet válságainak, kríziseinek szoktunk nevezni, előbb vagy utóbb, de elkövetkeznek. Ilyenkor az a gyakorlat, amely előbb szinte gyermekesen egyszerűnek s könnyűnek tűnt fel előttünk, egyszerre nehéznek, sőt keresztülvihetetlennek látszik majd. Maga az édes Üdvözítő is tapasztalt ilyesfélét az Olajfák-hegyén, midőn irtózott az Atya által neki szánt kehelytől, amely után pedig a lelki vigasz állapotában annyira sóvárgott.

Annyira fáradt, leverte volt ekkor a lelke, hogy szinte imádkozni sem tudott, hanem csak állandóan az ő „kis titkát” rebesgette: „*Atyám, ne az én akaratom legyen, hanem a tied!*” (Lk. 22, 42.) Hasonló lelki állapotban kövessük mi is ezt az isteni példát. Ne tágítsunk! Még ha csikorgogna is a fogunk a nehéz lelki tusakodásban. Ilyenkor látszik azután meg, hogy a mi „kis titkunk” igazi-e vagy hamis, értéktelen holmi. Lehetnek lelki állapotok, amikor az ember szinte ki sem meri mondani e szavakat: „*Jézusom, szeretlek!*” — mert nagy méltatlanságának érzete szinte torkára forrasztja a szót, csaknem tiltakozik, hogy Üdvözítőjéhez őszintén így szólhasson. No jól van, ha már csakugyan nem érezzük magunkat érdemeseknek, hogy *Jézusnak* bizalmasan azt súghassuk: „*Úram, szeretlek*”, ám változtassunk valamit a kifejezésen és mondjuk neki: „*Jézusom, bárcsak szeretnélek!*”, avagy „*Ó, csak tudnálak igazán szeretni!*” Végül talán már ez sem megy, és beáll az az idő, amelyet a magasabb lelki élet emberei a lelki élet „sötét éjt-szakájának” neveznek. Ilyenkor rövidebb vagy hosszabb időn át már csak egy titkunk marad hátra, amelybe kapaszkod-

hatunk és amely mégiscsak fenntart minket az örvények fölött. Ez a *megadás titka*. „Uram, te tudod!” És íme, ezekben az oly egyszerű szavakban mégis egészen különös vigasz és csodálatos erő rejlik. Mert általuk beviláglik nekünk, hogy voltaképen ez a próba is nem egyéb, mint az *igazi szeretet megpróbáltatása*. Az ily szörnyű lelki szenvedés és teljes elhagyatottság kiüríti a lelket minden, még legfinomabb és titkosabb rendetlen önzéséből is és fokozatot jelent a lelki fejlődésben. Voltaképen tehát ez sem más, mint az Úr *Jézus* kimondhatatlan gyengéd szeretete a lélek iránt, amelyet így akar ő nagyra nevelni azáltal, hogy megvonja tőle a vigasz édes tejét és keményebb kenyérhez is hozzászoktatja.

1. A *harcban*. „Borzalmas harcot kell vívnom szenvedélyeimmel”, panaszolja egyik gyötrődő lélek. „Azonban feltétlenül remélem, hogy a jó Isten majd csak megsegít.” Gyakorta sóhajtom: „*Uram Jézus, ne szolgáltass ki engem szenvedélyeimnek!*” Már-már belefáradtam. Mint ha imám teljesen hatástalan volna. De mégis ilyenkor is csak azt rebesgetem: „*Jézusom, hiszen te tudod!*” Már jó ideje

ez az én titkom, ez az én erősségem, vigaszom és összes imám."

2. *Kétségbeesett helyzetek.* A kétségbeejtő körülmények, amelyek közt vagyok, könnyezni kényszerítenek. Sokan nem értenek meg, mások rágalmaznak és gyanúsítanak; közvetlen környezetem lelki kínokat okoz nekem. Olykor elfog a düh és szeretnék mindenén átázolni. De nem teszem. Hallgatok és szenvedek. De nem dühvel, hanem szeretetből. Amde ez csak azóta van így, mióta ismerem a szenvedésnek ezt a hatalmas titkát: „*Üdvözítőm, te tudod!*”

A nagy lelkeknek az ilyen vallomásai vezérfényt vetnek a mi életünk útjaira is.

3. *Hosszas betegség.* Hónapokon át feküdt itt a kórházban egy szegény beteg leány. A fejében kezdődtek a kínos fájdalmak, majd aztán beállott a hátgerinc-sorvadás, amely a tizennyolc éves leányt menthetetlenül a halál torkába döntötte. És mit szól ehhez a jó Isten? Van-e szíve még talán gyötörni is ezt a szegény gyermeket, akit minden életörömtől, életkedvtől amúgyis már megfosztott? Oly kegyetlen lehet-e az Isten, hogy így cselekszik vagy legalábbis mindezt eltűri, megengedi? Az a szenvedő, szerencsétlen fiatal teremtes nem fogja-e ezeket a kínzó kér-

déseket felvetni? Nem fog-e lázongani ilyen isteni intézkedések ellen? Nem fog-e zúgolódni, átkozódni, káromkodni, dühöngve csikorgatni fogait és talán az öngyilkosságra gondolni?

Nézzünk tehát utána! Menjünk a betegápoló nővér kíséretében a szegény sínylő leány ágyához. Az orvosok éppen most végeztek rajta tizenkettedszer valami műtétet, valami beszúrást, amely annyira fokozza az amúgyis szenvedőnek szinte kibírhatatlan kínjait. Menjünk tehát hozzá! Vajjon hogyan fog bennünket fogadni? Fejét felénk fordítja s szemében ekkor valami természetfölötti fény csillan fel. Nincsen semmi kétségem, ez a leány a „kis titok” iskolájából került elő. Elfogadja az üdvözlésre odanyújtott kezét. Felel, mikor megkérdezem, hogyan van? Felel halkán, de nagyon határozottan, bár beszéde a kimerültség folytán meg-megakad. „*Én boldognak érzem magam*” — szólott. „Azt a szeretetet, amelyet az Úr Jézus belém lehelt, lehelem ki. Ezért kell nekem szenvednem... Gyakran jut eszembe, valahányszor csak a keresztre pillantok: Lám, édes Üdvözítőm, te mutatod nekem a te sebeidet. Ime lásd, itt vannak az én sebeim! És ez az én

titkom boldogít engem a szenvedéseknek ebben a tengerében.”

„Mi a te titkod, kedves leányom, ha ugyan szabadna tudnom?” — kértem tőle. „Miért ne, főtisztelendő Uram. Az én titkom: *„Üdvözítőm, én egészen a te áldozatod akarok lenni!”*”

Az ápoló nővér elfordul, hogy nagy megindultságát leplezze. Alig történt ez vele még hosszú ápolói tevékenysége alatt. Így még sohasem beszélt fiatal leány a betegágyán.

„És soká tart még ez a betegség?” — kérdeztem tőle. „Ó, főtisztelendő Úr, — felelt a leány egy kisvártatva mosolygó arccal — nem lesz ez jobban soha... Nekem nincs reményem a gyógyulásra... Még néhány hónap, és akkor én már egészen feláldozom magamat. És akkor a szívem megérett arra, hogy amint *Klára* mondotta, „tisztá edény legyen, telve áldozati vérrel”. Boscher Klárát értette.*

Ezek a szavak olyan mélyen hatottak lelkünkre, mintha csak tüzes vassal égették volna azokat belénk. Elmenőben megint kezet nyujtottunk neki. Ennek a *Klára* iskolájában kitanult ifjú vértanú-

* Lásd a 37. lapon.

nak szavait azonban felejthetetlen, örök emlékül vittük magunkkal. Ismét és még jobban meggyőződünk arról, hogy az Üdvözítő szerelmének egy kis s mégis oly hatalmas titka szenteket tud nevelni.

MÁRIÁS ÉS EUKARISZTIKUS LÉLEKKEL

I.

Ha az Úr Jézus a mi rokonunk, akkor Szűz Mária nem különben. Viszont a Szűz Máriával való szoros kapcsolat az édes Üdvözítőt is egészen közel hozza lelkünkhöz.

Vannak, akiknek Szűz Mária áll a lelkük középpontjában. Jól van! Éppen nem félünk, hogy e miatt Isten a legkisebb rövidséget is szenved. *Szűz Mária* csak aranyos kapocs, amely csak annál szorosabban fűz össze isteni Fiával. Nem is követeljük tőlük, hogy a „kis titok” miatt kedvelt főájtatosságukról a Szentséges Szűz iránt a legkevesebbé is lemondjanak, avagy azt módosítsák. A „kis titok” ezt tőlük nem kívánja. Hanem azt ajánljuk nekik, hogy a „kis titkot” gyakorolják *máriás lélekkel*. Sőt éppen kis titkuknak ezt választhatják: „*Mindent Szűz Máriával!*” „*Mindent Szűz Mária által!*” For-

dulhatunk mi egészen katolikus lélekkel egyenesen Szűz Máriához és általa Jézushoz. Mondhatjuk neki: „Édes jó Anyám, mutasd meg nekem Fiadat, hogy szerethessem Öt!” A szeretet találékonysága különben is kifogyhatatlan.

„Valahányszor erre a jóságos Anyára gondolok, — írja valaki — aki gyermekét karjaiban viseli, mindannyiszor szívem örömmel telik el. Ennek a jó Anyának bizonytalán óriási hatalma van az ő gyermekénél. Azért az én titkomnál mindig megemlítem Szűz Máriát is. Vagy azt hiszi, főtisztelendő Péter, hogy kisebbítem Jézust, ha egyenesen és bátran kimondom és ismétlem: „Szűzanyám, szeretlek téged!”?

„Jól tudom, — írja az előbbi — hogy az Üdvözítő nem féltékeny édesanyjára. Így azután az én ájtatosságom mindinkább a *Grignon*-féle alakot ölti magára.*

Reggel, ébredéskor mindjárt jóságos mennyei Anyám jut eszembe. Sokszor

* Lásd bővebben Montforti Boldog Grignon Lajosnak: „Szűz Mária titka” c. könyvét. Magyarra fordította P. Csávossy Elemér S. J. Korda R. T. kiadása.

visszatérek hozzá gondolatban a nap folyamán, munkáim közben. Ő az utolsó gondolatom este, amikor lefekszem. Azt hiszem, hogy a mi államférfiaink megint mélyebben és bensőségebben vallások, máriás lelkületűek lennének, amilyen a mi felejthetetlen *Windthorstunk* volt, aki még az országház folyosóin is, az ülések közti időben az olvasóját mondogatta, akkor jobban állnának ügyeink. Utolsó leheletemig hű akarok maradni jó mennyei Anyámhoz. Az övé minden munkám, minden gondolatom, az egész szívem. „*Ó, Mária, neked adom Jézus által szívem összes szerelmét!*”

És ugyan ki írhatta ezeket az imént idézett szavakat? Egyszerű munkásemler írta a Ruhr-vidékéről.

II.

Más lelkeket ismét a Szentlélek egészen különösen az Eukarisztia tiszteletére vonz és ezek aztán viszont ily irányban és szellemben rendezik be és fejlesztik ájtatosságukat. Ebben a szellemben igyekeznek élni. Némelyeket ezek közül inkább a szentségimádás érdekel, másokat megint a sűrűn végzett lelkiáldozás. Mindenik megtalálja az áhítatnak azt a

formáját, amely neki a legmegfelelőbb.

1. „Szobám ablakából — írja valaki — több templomtornyot látok. Alkalmat nyújt ez nekem, hogy időnkint lélekben szentséglátogatásokat végezzek és itt is, ott is az Üdvözítőt lélekben felkeressem. És Jézus, a szeretetnek Foglya, figyelmesen viszonzza köszöntésemet. Amikor a mezőn dolgozok, fel-fel tekintek és vágyakozva nézek a tabernákulum felé. És a szívem úgy felmelegszik, midőn az én „kis titkomat” elimádkozom: *„Üdvözítőm, eméssz fel engem a te isteni Szíved szeretettüzében!”* És ez a hő vágy állandóan fokozódik bennem. Azt gondolom, hogy ez a vágy csak akkor fog bennem elcsitulni, mikor majd szívem oltárgyertyája egészen leégett.”

2. „Anyám, aki nagyon világias érzületű — írja egy másik — nagyon ellen-szenvez a gyakori szentáldozásommal. Tudva ezt, a nélkül, hogy anyám észre-vette volna, gyakran otthagytam a reggelit és piacra sietve, közben megáldoztam. Az utóbbi időben azonban, úgylát-szik, valamit észrevehetett, mert vigyáz reám, mint valami csintalan kölyökre. Elém teszi a kávé, kényszerít, hogy elfogyasszam, nehogy valamikép megáldoz-

zam. Jézusom, te tudod, mennyire fáj ez nekem! Hiszen a nélkül, hogy időben, munkában a legkisebbet mulasztanám, akárhány napon könnyen megáldozhatnék. És mégis elrabolják tőlem Jézust. Édesanyám, úgylátszik, nem tudja megérteni, hogy csak akkor lehetek igazi jó és engedelmes leánya, ha vallásos vagyok. Eleinte borzasztóan sírtam, hogy így akarnak engem Jézustól elszakítani. De most már megtaláltam a módját, hogyan érhetek mégis célt. „Kis titkom” mentő angyalom lett. Egyszerűen csak azt mondom: *„Üdvözítöm, neked adom szívemnek mély és szűzies szerelmét és egyesülök veled!”* Ez is bizonynyal lelkiáldozás. És, sajátságos, ily alkalmakkor akkora vigasztalást érzek magamban, amekkorát még a valóságos áldozás sem okozhat.

Igen! Jézus nagyon jó, nagyon figyelmes. Most már csak titkon mosolygok, amikor édesanyám azzal áll elő, hogy a reggelit feltétlenül elköltsem, hogy ezzel véget vessen a „szaladgálásnak”. Így nevezi ő, ha az ember áldozni jár. Persze gondolataimba nem lát és így nem is ismeri az én „kis titkomat” és *Jézussal* való egyesülésemet. Egyrészt sajnálom ugyan édesanyámat, aki azt véli, hogy

engem *Jézustól* elszakíthat, de másrészt örülök, mert *Jézus* mégis csak velem van."

Látszik ebből is, hogy milyen találékony a szeretet, de talán még inkább ilyen a „kis titok”.

3. Egy másik mód a „kis titoknak” eukarisztikus színezetet adni s abba eukarisztikus szellemet bevinni. *Fey Klára* anyja tette nevezetessé. Amint a *Grignon-féle* módszer máriás ága a „kis titok” gyakorlatának, úgy a *Fey Klára* anyja által ajánlott módszert a „kis titok” eukarisztikus, különleges ágának tekintjük. Ennek az utóbbinak az a lényege, hogy a reggeli szentségi szentáldozásnak emlékét egész nap folyamán eleven emlékezetben őrizzük meg és ezáltal, amennyire lehet, állandósítjuk magunkban az eukarisztikus *Jézus* jelenlétét. Az ő szent színe előtt igyekszünk maradni, járni, kelni, dolgozni. Magunk részéről, tőlünk telhetőleg megvalósítjuk az Úr *Jézus* ígét: „Aki eszi az én testemet... én bennem marad és én őbenne.” (Jn. 6, 57.) A szentáldozás kegyelmének őrzése ez. *Fey Klára* anyja módszerében tehát az Isten jelenlétének annyira üdvös gyakorlata a szentáldozásból indult ki. Erre

tért ő minduntalan vissza emlékezetében, mintha csak az Üdvözítőnek a szent színek alatt rejtőzködő embersége állandósult volna szívében, és mintha csak egész napi munkája nem lett volna egyéb, mint folytonos hálaadás az Ő kegyelemmel teljes jelenléteért. Így igyekezett a szentáldozás által állandóan Istennel egysülve maradni.

Az Isten lelke ahol akarja, ott működik (V. ö. Jn. 3, 8.) és úgy működik, ahogy jónak ítéli. Kít erre, kít arra vonz, kitől ezt, kitől megint az áhítatnak azt a módját kívánja s veszi jónéven. Ne kapkodjunk tehát minden áhítatgyakorlat után. Válasszuk ki a legteljesebb lelki nyugalommal az ájtatosságnak azt a módját, formáját, amelyet a Szentlélek bennünkben nekünk ajánl és maradjunk a mellett. Tekintettel legyünk mindig a kegyelemnek nekünk jutott mértékére, testi, lelki erőink teljesítő képességére és kétség esetén lelkiatyánk tanácsára, aki meg fogja ítélni, mi való nekünk és mi telik a mi időnkből és erőnkből.

De éppen azért ne is ítéljünk el másokat, akik más úton járnak és más módon szolgálnak a jó Istennek. A lélek szent és nemes szabadságának hiányára mutat, aki

abban a meggyőződésben él, hogy neki minden ájtatossági módot kultiválni kell, minden harmadrendbe, kongregációba be kell iratkoznia, minden érmet és vállruhát hordania és megítélni azokat, akik nem úgy gondolkodnak és tesznek, mint ő. Ilyenekből lesznek a farizeusok és a lelki élet karikatúrái (Betschwester, Betbruder), akikről szólottunk és akik az igazi vallásosság jó hírnevének annyit ártanak.

A „kis titok” egészen más természetű dolog. Benne az örökérvényű keresztény gondolat és az elv dolgozik, amelyet, mint mondtunk, ha nem is ily név alatt, de minden idők szentjei vallottak. Ők mindnyájan egy-egy eszme, gondolat megvalósítói voltak, amelyből forrásozott az a hatalmas lendítő erő, amely őket a szentség magaslatára emelte fel. A „kis titok” igazán bensőséges lelkiéletet élő keresztényeket nevel, akiknek imája mind egyszerűbb és egyszerűbb lesz, ahogy ezt az Úr Jézus is ajánlotta. (V. ö. Mt. 6, 7.) Akinek Isten arra kegyelmet és meghívást ad, ily úton eljuthat az ú. n. „nyugalmi”, „egyszerű” imamódokra is. A „kis titok” elvezetheti a kiválasztott lelket a „nagy titokra”, amikor a lélek már nem tud

egyebet mondani, mint legfeljebb azt:
„Jézus! Jézus!”

A felsorolt módok mindenikének tehát megvan a maga létjoga, bár nem mindenik válik be mindenkinek, ahogy ezt Max Huber S. J. „A szentek követéséről” írt klasszikus könyvében kimutatja. Kinek-kinek a legsajátságosabb, teljesen egyéni *titka* az, amely őt a maga személyes útjain eligazítja, amely lelkét teljesen kitölti, amely összes imáinak mintegy eredője, amely őt Isten szeretetével egészen betölti, őt karakterré teszi, belsőleg boldogítja és arra segíti, hogy fenséges tanúbizonyságot tegyen a mi Urunk Jézus Krisztusról.

A LÉLEK ÖRÖMUJJONGÁSA

Minő örömforrás is az a jól kiaknázott „kis titok”! Lássunk erre is egy-két példát.

1. Szent Gertrúd egy alkalommal a zárda kertjében sétálni indult, hogy kissé üdüljön. Szeme ragyog, mint mindenkor, amidőn csak a jó Istennek a szabad természetben letükröződő szépségeit szemléli, bámulja. De mit is gondolt ilyenkor? Mit is mondott neki a szíve? Ez az ő titka... Tűz-lángok törnek elő szerető szívéből, valahányszor csak figyelte, nézte a virágokat, madárcákat, az isteni szeretetnek ezeket a kis követeit. „Jézusom! Mily szép! Mily szép! — kiáltott fel. Egyesülök azzal a szeretettel, amellyel te mindezt alkottad!”

Éppen lehajolt egy egyszerű, szép, fehér virághoz, miközben nem bírta szíve, lelke ujjongását visszafojtani: „Mily szép vagy kis virág, de a szeplőtelen, tiszta szív még nálad is sokkal szebb!”

Rózsaszirmok hullottak a földre és a rigó kezdett a faágon fütyörészni. „Ó! Mily kedves, mily szép! — gondolta erre. — De a te szereteted, édes Üdvözítőm, még sokkal drágálátosabb, még sokkal felségesebb, mint a rózsaszirma és a rigó éneke!”

Igy gondolkodott és így beszélt Szent Gertrúd ebben és ezer más esetben. És nem tudta megállni, hogy ilyenkor az isteni szeretetnek egy-egy vidám dalát el ne zengje. Így járta ő mindenkoron az élet útjait örömtől ragyogó szemmel.

2. Városi leányka, aki eddig buzgónak éppen nem volt mondható, amióta a „kis titoknak” tanítványa lett, arra érzett magában vonzalmat, hogy Szent Gertrúdot utánózva a nagy természet gyönyörű képeskönyvéből az isteni szeretetet olvassa, tanulmányozza. Valahányszor csak a virágboltok kirakatában, avagy a szabad természetben virágokat vett észre, arcát nyomban valami sajátságos derű ragyogta be. Senki sem tudta, miért? Hiszen ez éppen az *ő titka volt*. „Jézusom, be szép, be szép, — gondolta ilyenkor — de a te szemed még sokkal szebb!” Mező mellett vitt el útja, amelyet a tarka virágok pompás szőnyeggel borítottak be. Hozzá még

az a gyönyörű kék ég, amely ráborult a földtekére! A kis Erzsi — így hívták a leányt — szinte elragadtatva felujjong: „Jézusom, mily szép, mily szép, de a te mennyországod egyszer még sokkal szebb lesz.” Kevéssel utóbb másik kis leánnyal, Klárikával találkozik. Ez is az Úr Jézust juttatja eszébe: „Jézusom, mily kedves lehet előtted ez a drága kis lélek. Minő nemes és szeretetreméltó is az én kis barátnőmnek a szíve. De a te Szíved, Jézusom, sokkal nemesebb... A te Szíved felülmúl mindent!”

Néhány nap múlva ünnepélyes körmenet volt. Erzsi szokatlanul szerényen és összeszedetten vett részt. Tudta, érezte jól, hogy az ily lelki hangulat nagy kegyelmi ajándékoknak lesz az előhírnöke. De meg készült is nagyon erre a szép napra. Az előző napokban több kis áldozatot hozott, önmegtagadásokat gyakorolt és első pénteken nagy kosárban csupa fehér és piros rózsát hozott *Jézus Szívének* ajándékba, az Ő oltárára. A körmenet alatt nem tudott a nagy meghatottságtól semmit sem imádkozni, csupán ez az egyetlen gondolat visszhangzott állandóan szívében: „Ó, mily szép, mily szép,

Jézusom! Hát még minő szép lesz a processzió az égből!"

Nem találunk-e hasonló esetet *Assisi Szent Ferencről* a Fiorettiben?

Ime, így termel ki egy-egy mély és egészen egyéni titok nem is sejtett szépségeket, olyan szépségeket, amelyekről a közönséges, átlagos kereszténynek fogalma nincs!

ÚJ ÉLET ÉS AZ APOSTOLKODÁS

I.

Csaknem misztikus terület az, amelyre most lépünk. Ha ugyanis a „kis titok” a lélekben alaposan gyökeret vert, sőt mint mondani szoktuk, testté és vérré vált, akkor szinte természetszerűleg a lelket mind magasabbra és magasabbra emeli. Először is arra segíti, hogy szenvedélyeinek békóiból kiszabadul és úrrá lesz azok felett. Erre aztán a lélek egész következetesen mindinkább áldozatra készebbé, önmegtagadóbbá, alázatossá válik. Így tehát megvan a felkészültség, hogy Isten, ha neki úgy tetszik, a misztikus magaslatokra (a passzív imára) felemelje.

Közvetlen előkészület erre a léleknek az a hangulata, midőn szinte egészen lefoglalja és magával ragadja a mi Urunk Jézus Krisztus szeretete. Ilyenkor az ember már nem alkudozik Istennel, amikor egy-egy érte hozandó kis áldozatról van

szó. Sőt ellenkezőleg! Eltelik vágygal: adni, mindent odaadni Istennek. A lélek ebben az állapotban már nem tud élni a nélkül, hogy *Jézusra* ne gondolna a nélkül, hogy a napnak kisebb-nagyobb eseményeit vele kapcsolatba ne hozná, Őt a bűnökért ne engesztelné, Vele folyton ne társalogna, Őt ne kérné, nevezetesen pedig Neki nem hálálkodnék.

Ekkor kezdi azután bőven teremni gyümölcsseit az a kitartó, fárasztó gyakorlat, amellyel a „kis titkot” elsajátítottuk, mintegy testünké, vérünké tettük. Most fizet gazdagon az áldozat, amelyet a „kis titok” birtoklásáért hoztunk. Azok a válságos órák, amelyeket átéltünk, most megdicsőülnek szemünkben és mi nagyon sajnálnók, ha azokon nem kellett volna átmennünk. Most mindmegannyi értékes igazgyöngynek tekintjük azokat. Mindezideig szándékosan nem beszéltünk arról, vajjon hasznos és célszerű-e a „kis titok” gyakorlásának számát is feljegyezni. Mindenesetre felette üdvös, főleg amikor még a megszokás nehézségeivel küzdünk, délben és este fel is jegyeznünk azt, hogy a „kis titkot” hányszor gyakoroltuk. Az ily ellenőrzés megóv attól, hogy a megkezdett gyakor-

latban hamar ellanyhuljunk és azt hamarosan abbahagyjuk. *Szent Ignác* a részletes lelkiismeretvizsgálásról adott módszere erre is igen alkalmas és erre a célra készült, táblázatokkal ellátott füzetkét nagyon jól felhasználhatjuk a „kis titok” számadatainak feljegyzéseire is.* Azt azonban megengedjük, hogy jobb a *szeretet szám nélkül, mint a szám szeretet nélkül.*

Az az időpont pedig, midőn a lelket már mind erősebben ösztönzi a kegyelem, hogy magát megtagadja és Istenért áldozatokat hozzon, rendesen egybeesik azzal az idővel, amikor magunkat bölcs és buzgó lelkivezető kalauzolására kell bízunk. Ilyenkor kezdődik a tulajdonképeni lelkivezetés szükségessége. Erről azonban itt nem szólhatunk a nélkül, hogy tulajdonképeni tárgyunktól messze el ne terelődjünk.

II.

Amily mértékben a lélek az ú. n. „nagy titkot” megközelíti, éppen olyan fokban

* Ily füzetke: Általános és részletes lelkiismeretvizsgálás. Irta: Müller Lajos S. J. II. bővített kiadás, Korda R. T. kiadása.

hódít benne tért a jellemző, tevékenységre hajtó *apostoli szellem*. Valami kifejezhetetlen gyengéd finomság tölti el az ily lelket az Úr *Jézus* isteni személyével szemben. Lelkesedik *Jézus* minden érdekéért, szenved vele, örül vele s nevezetesen kiolthatatlan szomj kezdi epeszteni a lelkek után, hogy azokat Krisztusnak, az ő szerelmesének megnyerje. Ez a *Jézussal* való közreműködés a lelkek érdekében voltaképen nem egyéb, mint az Üdvözítő iránti hála gyümölcse. Hiszen a végtelen sok jót, amellyel *Jézus* minket elhalmoz, méltóbban nem viszonzhatjuk, mint azáltal, hogy a forrón szeretett lelkeket megnyerjük az ő szeretetének. A hála a szeretet legszebb virága és ez főképen az *apostolkodásban* virágzik ki.

A világiaknak apostolkodását, melynek nélkülözhetetlen szükségességét a modern társadalmi viszonyok mind szükségesebbé teszik, főképen erről az oldalról kellene megfognunk, beállítanunk, fellendítenünk. Meg kellene értetnünk mindinkább a világi hívekkel, főképen a férfiakkal, hogy *mivel és mennyivel tartoznak* az édes Üdvözítőnek és hogy mit vár ezért tőlük viszont. A hálás szeretet ezt meg

fogja velük értetni, meg fogja nekik magyarázni.

Ó, mennyivel jobb korszaknak pirkadna reánk a hajnala, ha világi katolikusaink igazi papi lelkülettel állnának munkába a halhatatlan lelkek ügyében.

1. „Már ismét két lelket nyertem meg, akiket *Jézus* hozzám vezérelt” — írja valaki. „Rajta leszek, hogy szépen kialakítsam őket. Bámulom néha, hogy mily bizalommal is vannak hozzám. Az istentiszteletek után eljönnek és nagy buzgalommal számolnak be nekem, hogy megint mit tanultak az Üdvözítő iskolájában. És én megosztom örömüket, bánatukat, gondjaikat, kísértéseiket, küzdelmeiket. Ha győztek, velük ujjongok és hálálkodom az Üdvözítőnek azért a gondos szeretetért, amelyet ezekkel a lelkekkel szemben tanúsít. Mikor úgy észreveszem, hogy pártfogoltam a belső lelki élet válságos óráit éli és heves tusákat kell neki vívnia, akkor értem és érzem át csak igazán azokat a gondokat és aggodalmakat, amelyeket a *papi lélek tapasztal és szenved* át az Istentől reábízott lelkekért. Ilyenkor aztán buzgón imádkozom pártfogoltamért és az Úr papjáért és kérem az Urat, hogy *inkább nekem adjon*

kevesebb örömet, inkább reám hárítsa a kísértéseknek és elhagyottságnak egy részét. És az Úr Jézus könyörgésemet feltűnő gyorsan meg is hallgatja."

2. „Csupán akkor, ha az ember más lelkével is törődik, érti meg a papi szív aggodalmát a lelkekért, amelyeken már nem tud segíteni, mert az illetők a segílyt, a kegyelmet, a Gondviselést már maguktól elutasítják.” „Az Úr Jézus a legjobban tudja, hogy mennyi ilyen nehéz órát éltem át. Amde még a legkétségbeejtőbb esetekben is a Boldogságos Szűz a kegyelemnek egy-egy csodáját eszközölte ki.” — Így ír egy másik.

3. „Az ifjúsági Kongregációban sikerült a Manréza szakosztály számára néhány tagot szereznem. Lassankint megismerttem velük, hogy egy-egy vallásos eszmének, ha azt igazán magunkévá tesszük, minő óriási feszítő ereje van. — Én ugyanis *ebben találok a „kis titok” egész lényegét.* És íme észrevettem, hogy egyesekben mennyire kifejlődött a buzgalom minden apostoli feladattal szemben. Fínom érzékük támadt az Üdvözítő érdekei iránt. Egyikük pl. kirohanást hallott bizonyos előadásban a katolikus Egyház ellen. Az ő „kis titka”, amely — mint

nekem egyszer bevallotta — ez a jelige volt: „*Egész erőmet mint világi apostol az Egyházért!*” — nem engedte pihenni addig, míg csak a szónok az elszólását vissza nem vonta. Miután fáradságát siker koronázta, eljött, hogy azt nekem elbeszélje. Meleg, hálás szeretettel szorítottam meg kezét ennek a világi apostolnak, azzal a forró kívánsággal, adna Isten minél több ily világi apostolt.” — Ezeket a sorokat egyszerű gimnazista írta.

4. A nyolc vagy még több nyelvre lefordított „kis titok” járja a világhódító útját. Eljutott más világrészekbe is, nevezetesen, ahogy ezt egyik misszionárius írja — a belpoklosok szigetén is kedves fogadtatásra talált.

A felsorolt példák, amelyekből az Úr Jézus iránti forró szeretet párosulva az apostoli szellemmel, oly dicsően sugárzik felénk, sokkal hatalmasabb bizonyosságot tesznek a „kis titokról”, mint a legbeajánlóbb s ékeesebb szavak. Ó bár csak az általa kigyullasztott apostoli tűz mind tovább terjedne! Hiszen az Üdvözítő Szívéből származik az, aki azt mondja: „Tüzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok mást, mint hogy már felgyulladjon?” (Lk. 12, 49.)

Ezek után már nincs sok mondani-
valónk. Hagyjuk az ügyet a Gondviselésre
és az igazságnak, az eszmének hódító
erejére. Az igazság, az eszme önmagáért
dolgozik. Adná Isten, hogy minél több
nagyraemelt, törekvő lélek toborzód-
nék a „kis titok” zászlaja alá!

Bármint vélekedjék is valaki erről a
mozgalomról, amely a „kis titok” ügyé-
ben világszerte megindult, azt teljes biz-
tonsággal megállapíthatjuk róla: Aki a
„kis titok” eszméjét magáévá tette, az
gazdag, bensőséges lelki élet alapjait
rakta le, amelyre egészséges, izmos gya-
korlati kereszténységet építhet. És ha ez
sokakban megvalósul, akkor a mai borús
idők után szebb jövőnek nézünk eléje,
amelyben majd ismét és inkább megbe-
csülik a benső lelki életet, azokat a kin-
cseket, amelyeknél a föld hátán nincse-
nek értékesebbek!

MAGYAR VISSZHANG

AZ ÖCSI KIS TITKA

Egy jámbor családban, mint nekem csehszlovák területről írják, — nagyon megértették és megbecsülték a „kis titkot”. Este olvasták fel, mikor együtt volt az egész család. A 6 éves Öcsi is hallgatta. Jámbor édesanyja vezetése mellett ő is kis titkot választott: „Jézusom, szeretlek, segíts, hogy jobb legyek.” Éppen hazavárta az intézetből idősebb nővéreit. Magda a fiatalabb, Öcsinek a titkára. Neki mindent megmond. Egyszer boldogan jött haza Öcsi. Arca csak úgy ragyogott az örömtől. Észreveszi ezt Magda és jókedvének oka felől kérdezősködik. Öcsi el is árulja. Csak úgy ömlik belőle a szó. A szomszédos gazdának nagy fiai 19—21 évesek, felvették kocsijukra. Öcsi beszélt nekik a „kis titokról” s azok megígérték neki, hogy ők is választanak majd ilyet és gyakorolják. A 6 éves gyermeket

a „kis titok” máris apostollá teszi. Sok érdekes, épületes dolgot közölnek kedves szülei Öcsiről. Mi csak azokra terjeszkedünk ki, amelyek a „kis titok”-kal közvetlen, szoros összefüggésben vannak.

Szegény, öreg koldus kopogtatott az ajtón. Öcsi a szegényeknek nagy barátja. „Van-e magának csodálatos érme?” — kérdi tőle. (A leányok szoktak ilyent az intézetből terjesztésre hazahozni.)

„Nincs!” feleli a koldus. — „Hát vegyen magának!” csak ennyi fillér az ára... — „De nekem nincs ám pénzem!” — válaszolja a koldus. „No akkor majd megfizetem én!” — szól erre Öcsi. „Leányok, adjatok csodaérmet... De valami szálat is kérek... Úgy, no most guggoljon le bácsi...” — nyakára kötötte az érmet. „Aztán van-e magának „kis titka”? — A koldus csak nézett... A gyermek kész volt a magyarázattal: „Valami fohászt kell választani...” Mond is mindjárt egy csapásra néhányat. A koldus Öcsi „kis titkát” választotta.

Mire Öcsi azt feleli: „Ha nehéz vagy nem sikerül valami, ezt kell mondogatni.” Végül Magda engedélyével neki adta a lekvároskenyerét.

Bajos volna elmondani, ki volt a boldogabb, a gyermek vagy a koldus...

Ha valami nem ízlik az asztalnál, a spenót, a sóska, a „kis titok”-kal igyekezik azt ízletessé tenni.

Rajong a kocsióért, lóért, ostorért, de ha leszállítják, hogy fusson a boltba, szó nélkül megteszi, sőt utána megkérdi, hogy nincs-e még egyéb tennivaló? A „kis titok” segít át az áldozatokon.

Mikor nagypénteken látta, hogy a Jézuska mezítelenül fekszik a hideg szentsírban, alig tudták megakadályozni, hogy vadonatúj huzatba burkolt párnát nem vitt neki. Éjszaka pedig megsiratta az Úr Jézus szenvedéseit. Esténként előveszi 50 képből álló lelkitükrét és abból tartja lelkiismeretvizsgálatát meg-megkérdezve édesanyját, hogy nem vett-e valami hibát benne észre. Hiszen ilyen is akad elég az eleven fiúnál.

Ilyenkor persze az okos szülők meg is büntetik, ami nem is valami ritkaság. „Kikaptál, Öcsi?” — kérdi ilyenkor Magda. „Igen, — feleli a gyermek — de ha rossz vagyok, kell, hogy kikapjak.”

Egyszer nagybátyját várta a vonagnál. Alig lép ki a vonatból, a gyermek ostro-

molni kezdi a kérdéssel: van-e neki is „kis titka”?

„Hogyan érted ezt, Öcsi?” — kérdi a bácsi. A fiúcska elmagyarázza és nem nyugszik, míg a vendég is nem választ ilyet.

„De akkor gyakran kell ám gyónni, — magyarázza Öcsi — mert minden jóra-
való katolikus gyakran gyónik.” Valaki-
ről azt hallotta, hogy nagyon fél.

„Anyukám, — szólt Öcsi — nem fér a fejembe, hogy akinek „Kis titka” van és Jézuskára gondol, még félni is tudjon.”
Egyszer csak felkiált: „Anyá, kedvem volna elmenni a tanítónénihez, meg a mamájához, hogy őket is a „kis titok”-ra megtanítsam, de most ott van N. N., az még utóbb kidobna. Majd inkább máskor megyek...”

Látja egyszer, hogy édesanyjának főfájás miatt nehezen megy a vasalás. Megkérdi tőle, van-e „kis titka”? „Van” — feleli az anya. — „Akkor csak tessék mondani és majd könnyebben megy...”

Hőn vágyódott Öcsi a szentáldozás után és nem nyugodott, mígcsak oda nem bocsátották. A kitett Oltáriszentség előtt alig lehetett elmozdítani, ahol kiönti Jézus előtt gyermeki szíve kéréseit. Édes-

anyja olvasóját viszi magával, mert azon — állítólag több szem van.

Sokat imádkozik kis nővéréért és annak barátnőjéért, akikről azt hallotta, hogy tisztelendő nővérek szeretnének lenni, velük kívánna menni a misszióba, csak-hogy lelket nyerjen Jézusnak. Ő maga titkon papnak készül és ha Isten megsegíti, bizonynyal jó pap lesz belőle, a „kis titok”-nak lelkes apostola.

*

Egyik tanítónő pedig a következőket írja:

A hatodik osztályt tanítom, meghonosítottam közöttük a „kis titkot”. Ez űzi, hajtja őket a jóra. Egyik kis „lurkón”, aki igen közepes tanuló volt, nagy változást vettem észre. Egyik órán megkérdeztem tőle: Mi van veled, hogy te most mindig egyesre felelsz? Fülíg elpirult és csak ennyit mondott: „Van ám kis titkom.” Óra után megkérdeztem tőle, mi a „kis titkod”? „Jézusom szenvedő Szíve!” — volt a válasz... (Mennyit mondhatott ez a gyermeki szívnek?!). Az egész osztályomat ez mozgatja. Gyakori áldozók és tartják a nagykilencedet.

*

Egy édesanya a következőkről számol be:

„A kis fiamnak más a titka, mint az enyém... Az ő lelkéhez jobban illik: „Jézusom, érted!”

Mily kedves, mikor ezt gondolja, nem harap bele ebéd előtt a szép piros retékbe: ... vagy mikor az iskolában nem üti arcul a pajtását, pedig be szeretné neki visszaadni a kölcsönt! ... Mert az én kis fiam nem szelíd kis szent, hanem gyermek, akiben az élet dalol, az egészség tombol, féktelen kis csikó, akit talán az jellemez leginkább, mikor engem minapában arra kért: „Anyukám, imádkozzál érte, hogy sokszor eszembe jusson: „Jézusom, érted”, mert akkor nincs hiba az iskolában, egyfelé dőlnek a betűk, a tanítóbácsi megcirógatja a fejemet!” A kis titok viszi a lelkét, nemesíti a szívét. Sokszor gondolom, hogy majd mennyi hibától óvja meg ezzel a jó Isten...”

Egy fiatal művelt úriasszony levelet is eljuttatott hozzám. Leírja benne, hogy valamikor jó napokat látott. Vértbajos férje, most mint élő halott fekszik a kórházban. Maga a legnagyobb nehézségekkel tudja csak magát és gyermekét fenn-

tartani. Minden földi bajnak egy csapásra vége szakadna, csak a hitéről vagy a becsületéről kellene lemondania. Pompás lakást kínálnak neki érte a nyomortanya helyett, autótúrát... dalmát-tengerpartot... „De a kis titok megtanított, hogy pár évi jólétnél, könnyelmű életnél Jézus többet ígér nekem és a beléje helyezett bizalom nem azt jelenti, hogy itt a földön vissza kell kapnom, amit elvesztettem. Vagyonomnál, ékszernél, perzsaszőnyegnél többet ígér, soha el nem múló égi kincseket...”

JANCSI KIS TITKA

A gárdában hallott először Jancsi a „kis titokról”. Éppen jókor, mert maga is bevallotta nagyon sokszor: „Nem tudok jó lenni!” Hiába látta anyukája könnyes arcát, egy pillanatig jó maradt... s azután ismét úrrá lett benne a „régien”, az engedetlen, lusta, hanyag, rossz fiú. Komolyan félthették a legrosszabbtól is. Ekkor vetette ki a hálót a Jézuska kicsi halacskája után a „kis titok” biztos hálójával.

Sokáig gondolkozott Jancsi, hogy mi is lehetne az ő „kis titka”. Végre nagyszerűt talált. „A Jézuska kis cibórium

leszek!” Mit tett ez a kis titok Jancsi lelkében? ... Valóságos csodát. Először is a lusta álomszuszék fiúcska napiáldozó lett. Hiszen a kis cibóriumban valóságosan jelen van a Jézuska. Vigyáz is a lelkére féltékenyen, hogy fehér, aranyos maradjon. Apró szolgálataival kedveskedik odahaza. Rá sem ismer anyuci a régi fiára. Az iskolában is igazi cibórium. A társai között kis csapatot szervez és holtfáradtan is ott térdel kis csapata élén délben a Jézuskánál, hogy megkérdezze: Ragyog, Jézuskám, a cibóriumod? Nem halovány? ... Jancsit a „kis titok” vitte a missziós apostolkodásra is. Minél több önmegettagadást, kis áldozatot, hogy a pogány szívek is a Jézuska kis cibóriumai legyenek. Nem is volt nehéz ezen túl a tanulás, sem pedig lemondani a mégoly kedves szórakozásról sem. Minden este megkérdezte önmagától: Ugyan hány kis cibóriumot nyitottam meg a Jézuskának, amikor legyőztem a főhibámat és Érette áldozatot hoztam? Csak anyuci éles szeme vette észre, hogy Jancsit a Jézuska különös szeretettel ölelte Szívére éppen a „kis titok” által. Végül a kis titok elvezette Jancsit egész közel a Jézuskához, amikor dobogó szívvel

súgta meg anyucijának: „Ha felnövök, a Jézuska igazi cibóriumma leszek, vagyis az Ő szolgája.” Valóságos kis napsugara a háznak, a nővérkék szerető öcsikéje és a szüleinek büszkesége, most már valamelyik kisszemináriumban készül elő a „kis titkának” mind mélyebb megvalósítására.

Végezetül még csak a következő levélrészletet közöljük Budapestről, egy tisztviselő tollából:

„Én teljesen árva úrileány vagyok, aki küzd a mindennapi kenyérért. Mióta a „kis titok” birtokába jutottam, végtelesen boldognak érzem magamat. Részemről is megtaláltam egy kedves „kis titkot”, amit itt le is írok: „Édes Jézusom, neked ajánlom fel árva lelkem minden szenvedését.” Ezt a „kis titkot” napjában többször elmondom és úgy érzem, hogy azóta sokkal könnyebb az életem, sőt boldog is vagyok.

Nagy tisztelője vagyok Jézus szentséges Szívének. Amióta a „kis titkot”, vagyis ezt a kulcsot megtaláltam, azóta napi áldozó lettem. Eleinte ugyan nem ment olyan könnyen a dolog. Ugyanis bár a „kis titkom”-at napjában többször el-

mondottam, de nem éreztem semmi különösebb lelki átalakulást.

Most már nagyon boldog vagyok és hálás szívvel mondok köszönetet főtisztelendő Tanár Úrnak. Felajánlok Önért egy szentáldozást, hogy Jézus szentséges Szívének áldása kísérje fáradozását és hogy még több kiadásban is megjelenjék e bájos, kedves és lelki kultúrát előmozdító nemes műve."

Jézus Szíve íme szívesen vette és meghallgatta ezt a jámbor kívánságot. Hála és dicsőség ezért a jó Istent illeti.

Müller Lajos S. J.

TARTALOM

Előszó	3
Előszó a második kiadáshoz	6
„Az igazi élet”	8
Az elemi iskolában	12

A magasabb iskolában

A „kis titok” lényege	21
Szép lelkek csarnoka	29
Az áldozatos lelkek iskolája	41
Máriás és eukarisztikus lélekkel	49
A lélek örömujjongása	58
Új élet és az apostolkodás	62

Magyar visszhang

Az öcsi kis titka	70
Jancsi kis titka	76

